

Andreu Alfaro

Ara fa trenta-quatre anys, l'any 1984, es va instal·lar a la plaça d'Europa de Girona l'escultura d' Andreu Alfaro. Començava d'aquesta manera el procés de connexió entre l'eixample i Sant Narcís amb l'obertura del passeig d'Olot i gràcies a l'adquisició dels terrenys que Renfe i Feve tenien sense cap utilitat directa en aquell moment al centre de la ciutat. Justament entre la plaça d'Europa i la carretera de Santa Eugènia havia de sorgir el parc Central, un parc emblemàtic per a la ciutat i una conquesta ciutadana després d'anys d'aïllament entre dos barris; trencar barreres, obrir camins i passos, plantar arbres i crear espais de lleure era un imperatiu cívic i un compromís ferm.

Però en realitat la plaça d'Europa no era ben bé una plaça sinó més aviat un giratori, una cruïlla d'ordenació del trànsit i un eix de referència en un conjunt d'espais que no acabarien d'adquirir la configuració de plaça. L'encàrrec de l'escultura d'Andreu Alfaro va ser una operació arriscada però el pas del temps demostraria que era una operació encertada gràcies a una acceptació social generalitzada i al reconeixement que en aquell giratori l'escultura adquiria segons l'angle de visió tota mena de reverberacions metàl·liques i desvetllava l'interès per anar-les descobrint.

Optar per Andreu Alfaro era jugar sobre segur, per la seva destresa en el treball del metall, per la seva saviesa en la definició de formes i per la seva intuïció a l'hora de trobar l'encaix entre la peça i el seu entorn. I Alfaro era ja un artista de prestigi, un artista reconegut i admirat, un artista compromès. Ell i Joan Fuster eren un dels referents principals del valencianisme polític en els moments inicials de compromís antifranquista primer i de desvetllament democràtic després. El cantant de Xàtiva Raimon li ha reconegut molt sovint i ho ha manifestat de forma explícita en els textos d'algunes cançons, sobretot la que diu per començar «Andreu, amic, torsimany de metalls/ d'on ha vingut la força i la vida/ que retrobem en la teua escultura» i acaba dient «De ferro vell i de mesura insigne/—germans de crit— t'he fet aquest poema/Andreu, amic, torsimany de metalls/». El mateix Raimon, força anys més tard, en una cançó plena de tendresa en el record adolescent i en la recuperació de la seua València —«He passejat per València, sol»— hi situaria el seu amic Andreu Alfaro acompanyat dels seus principals referents valencians: «He caminat pel carrer la Pau/ March i Fuster m'han enlluernat/ Roig i Estellés se m'han barrejat/ Alfaro i Ventura m'han animat/».

Portar Alfaro a la plaça d'Europa era com treure'l del racó més íntim del seu «Catalan power», aquella escultura tan suggerent d'una cantonada de la plaça de Banyoles, i posar-lo al cor de la ciutat nova que s'estava teixint en els anys vuitanta del segle passat.

Han passat trenta-quatre anys i ja en fa sis que Andreu Alfaro va morir. L'eufòria de la plaça d'Europa i el parc Central es va trencar per un perllongat, exasperant i inevitable parèntesi llarguíssim com a conseqüència de les obres de la línia d'alta velocitat pel centre de Girona. Justament aquestes obres van obligar a traslladar

l'escultura de l'Alfaro des de la plaça d'Europa a un altre giratori, el de la cruïlla de la ronda de Ferran Puig amb el passeig de la Devesa, el carrer de Figuerola, el carrer Joaquim Vayreda i el carrer Güell, i que la gent més gran de la ciutat segueix denominant la cruïlla del pont de can Vidal de les gasoses en record del pont del Güell i d'una antiga fàbrica de begudes carbòniques que ja fa molts anys ha desaparegut del paisatge urbà de la ciutat.

S'ha de dir que tractant-se també d'un giratori, amb el passeig de la Sardana, de la Devesa al fons, l'escultura li escau a aquest punt de la geografia urbana com anell al dit.

Ara finalment, després de demores reiterades, sembla que les obres per a la plena recuperació del parc Central s'han accelerat i no falta gaire per a la seva plena recuperació per al domini públic, per a la socialització de l'espai públic, ara, això sí, amb algunes inevitables protuberàncies que hi han deixat les obres de l'AVE. Complementàriament arribarà també l'hora de la nova urbanització de la plaça d'Espanya per tal de donar a la nova centralitat de l'estació ferroviària i d'autobusos de Girona una connexió atractiva i digna amb la carretera de Barcelona, el carrer Pierre Vilar, la plaça del Carril i la carretera de Santa Eugènia.

Els sacrificis i les renúncies que han hagut de suportar els veïns dels barris més afectats per aquestes obres fan que la ciutat en el seu conjunt hi estigui en deute i obliguen a un compromís de restitució que ha d'anar molt més enllà de la simple recuperació física de l'espai durant tants anys hipotecat.

És aquí on recupera actualitat l'escultura d'Andreu Alfaro; va ser encarregada i va ser feta per la plaça d'Europa, per dignificar la connexió entre Emili Grahit i el passeig d'Olot. Però ara a l'antiga plaça d'Europa ja no hi ha giratori i potser la contemplació circular de l'escultura es fa més difícil.

En aquest context el dilema que se li planteja a l'Ajuntament és d'envergadura: d'una banda l'escultura ara ha trobat un encaix idoni però de l'altra deixar-la on és ara planteja un deute impagable amb Sant Narcís, Santa Eugènia i l'Eixample.

El problema queda plantejat i només puc dir que si l'Ajuntament es decantés per raons de coherència urbana per deixar l'Alfaro on és hauria de compensar la plaça d'Europa i el parc Central amb escreix. Dit amb d'altres paraules o es torna al seu lloc el que es va treure o l'Ajuntament, crec, ha de doblar la compensació.

Dues escultures per una? No ho sé i ara entrariem ja en un altre laberint que no pertoca. La meua sola pretensió ha estat d'una banda retre un reconeixement i un homenatge a Andreu Alfaro i a la seva contribució al patrimoni artístic municipal i de l'altra fer un reconeixement a la paciència i al civisme dels gironins i gironines que esperen decisions sobre aquesta i d'altres qüestions ciutadanes.

Font del document: http://www.diaridegirona.cat/opinio/2018/01/26/andreu-alfaro/892240.html?utm_source=rss